

18. ADANA ALTIN KOZA FİLM FESTİVALİ

BARIŞ SAYDAM

ÖNEMLİ FİMLERİN İLK GÖSTERİMİNİN ADANA'DA YAPILMASI TESADÜF DEĞİL. ANTALYA'NIN GİTTİKÇE MAGAZİNE KAYMASI VE FESTİVALDE YAŞANAN ÇEKİŞMELERİN FESTİVALİN ÖNÜNE GEÇMESİ, TARİHİ BOYUNCA TÜRK FİMLERİNİ ÖNE ÇIKARAN BİR FESTİVALİN SINEMA DIŞINDAKİ OLAYLARLA ANILMAYA BAŞLAMASI YÖNETMENLERİN ANTALYA'YA KARŞI BİR REFLEKS GELİŞTİRMESİNE NEDEN OLDU.

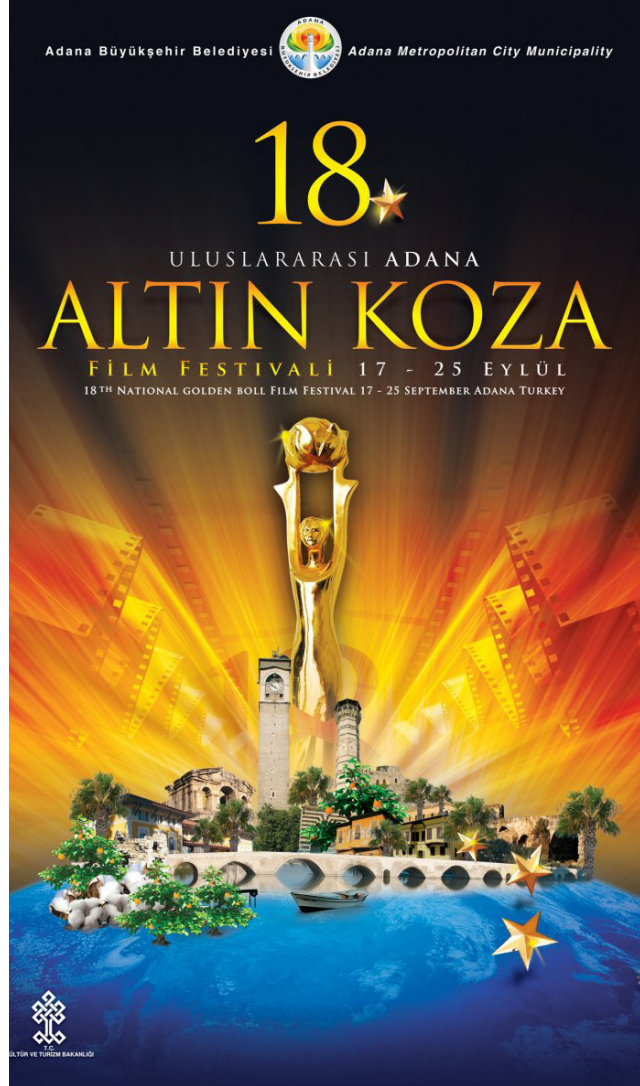
18. Adana Altın Koza Film Festivali bu yıl kâğıt üzerinde çok önemli bir programa sahipti. Ulusal Yarışma'daki filmler, her sene Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde görmeye alışık olduğumuz türden sezonun "en iyileri"nin vitrine çıktığı bir arena gibiydi. Özcan Alper'in *Sonbahar*'dan sonra merakla beklenen ve Toronto Film Festivali'nde dünya prömiyerini yaptıktan hemen sonra Adana'da gösterilen *Gelecek Uzun Sürer*, her işi olay olan Onur Ünlü'nün "çekiliyor" haberleri çıktı-

ğından beri herkesin heyecanla gösterimini beklediği *Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikayesi*, dünya prömiyeri Montreal'de yapılan *Eylül ve Vücut*, ilk gösterimi Cannes Film Festivali'nde yapılan *Türk Pasaportu* gibi filmler Ulusal Yarışma'da yer alıyordu. Bunların yanında tabii yarışma dışı olarak gösterilen Cannes Film Festivali'nden ödülle dönen Nuri Bilge Ceylan'ın son filmi *Bir Zamanlar Anadolu'da* da Türkiye prömiyerini Adana'da yapan filmlerdendi.

Bu kadar önemli filmin Türkiye'deki ilk gösteriminin Adana'da yapılması tabii ki bir tesadüf değil. Son yıllarda Antalya'nın git-tikçe magazine kayması ve sürekli festivalde yaşanan çekişmelerin festivalin önüne geçmesi, tarihi boyunca Türk filmlerini öne çıkaran bir festivalin sinema dışındaki olaylarla anılmaya başlaması yönetmenlerin de bu sene Antalya'ya karşı bir refleks geliştirmesine neden oldu. Jüri başkanı Derviş Zaim, Nuri Bilge Ceylan, Özcan Alper, Onur Ünlü ve bu yönetmenlerin izinden giden genç ve yetenekli yönetmenlerin hepsinin birden Adana'yı seçmesi, özünde politik bir seçimdi ve Antalya'ya da ciddi bir mesaj veriyordu.

Ulusal Yarışma Filmleri ve Verilen Ödüller

Gelgelelim kâğıt üzerinde pek çok "parlak" yapıyı programında bulunduran Altın Koza, filmlerin içerikleri itibariyle hayal kırıklığı yarattı. Ulusal Yarışma'nın en büyük favorisi *Gelecek Uzun Sürer*, son derece dağınık bir anlatımla meselesini yeterince güçlü bir şekilde anlatmaktan yoksundu. Özcan Alper ilk filmi *Sonbahar*'da neyi nasıl anlatacağını iyi bilen, olgun bir sinema dili olan ve gelecek vaat eden bir yönetmen profili çizmişti. Gerek politik meselesini sinemanın bütün imkânlarından güç alarak görsel bir dil üzerinden aktaran, gerekse de herkesin rahatça izleyebileceği ve bağ kurabileceği bir dramatik yapı kuran Alper, son filminde ise bunların tamamen tersi istikamette ilerliyor.

Fotoğrafçılıktan sinemaya geçiş yapan Cemil Ağacıkoğlu'nun ilk uzun metrajlı çalışması *Eylül*, akciğer hastalığı yüzünden hastanede tedavi gören bir kadının kocasıyla ilişkisi ve ikilinin yaşamına giren Elena'yla birlikte daha da kesifleşen yalnızlık halini konu alıyor. Açıkçası filmde bir sinopsis çıkarmak bile oldukça zor; zira film belli bir hikâyeden çok ölüm korkusu, yalnızlık, yabancılaşma gibi temaları yarattığı atmosfer

üzerinden “hissettirmeye” çalışıyor. Klâsik anlamda bir öykü anlatmaktansa, belli duygu durumlarını öne çıkarıyor. Gerek yönetimi gerekse de ses tasarımı açısından dikkate değer bir ilk film olan *Eylül*, nihayetinde festivalin ödül töreninde hak ettiğini düşündüğüm ödüllerin de sahibi oldu.

Nuri Bilge Ceylan ise son filminde diğer filmlerinden farklı olarak daha fazla diyaloga, mizaha ve sürükleyici bir anlatıma yöneliyor. Yönetmenin meşhur taşra üçlemesindeki minimal sinema dili, bu sefer ana akım sinemaya daha yakın bir yerde duruyor. Giriş, gelişme ve sonuç bölümleriyle birlikte yönetmen klâsik bir öykü

dili üzerinden gidiyor. Üç saatlik süresine rağmen herkesin rahatça izleyebileceği bir film çeken yönetmen, bu filmle birlikte kemikleşmiş seyirci kitesini şaşırtacağı benziyor. Gişe konusunda da filmin en “başarılı” Nuri Bilge Ceylan filmi olması kuvvetle muhtemel. Umarız Nuri Bilge Ceylan’ı “sanat filmi” klişesiyle değerlendiren önyargılı bakış açısı bu film için de işlemez. Çünkü film aynı zamanda Ceylan’ın olgunluk dönemini de müjdeleyen bir başarıdır!

Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikayesi’nin Onur Ünlü’nün şimdiye kadar çektiği en iyi film olduğunu, aynı zamanda yönetmenin absürd komediye bir silah olarak kullanarak, bir yandan da aile kurumuyla ilgili

pek çok tabunun altını oyduğunu söylemekte fayda var. Başta Shakespeare'in "insan, insandır" sözüyle açılan film, ailenin de aslında pek çok sorunu olan "arızalı" insanlardan oluştuğunu ve sırf birarada olmak adına pek çok şeyin hasıraltı edildiğini açık ediyor. Ailenin bilinçdışına taşan karanlık yanlarını filmde ustaca bir ironiyle aktaran Ünlü, kendi filmografisinin yanında festivalin yarışma bölümünün de en iyi filmine imza atıyor. Bu yüzden de açıkçası Ünlü'nün filmine verilen "En İyi Film" ve "En İyi Senaryo" ödülleri şaşırtıcı olmadı.

Bunların haricinde yarışmada gösterilen filmlerden *Yurt*, *Kadife* ve *Simurg*'un ele aldıkları konu itibariyle cesur filmler olduğunu, değindikleri meselelerin önemli olduğunu ama sinemasal olarak çok zayıf kaldıklarını belirtmeliyim. Jüri başkanı Deriş Zaim'in de dillendirdiği gibi jürinin bu filmleri övgüyle anarak ödül vermemesi bu açıdan son derece isabetliydi. Kadın oyuncularının performanslarıyla öne çıkan, ama bunun ötesinde çok da dikkate değer bir yanı olmayan *Vücut* filminin kadın oyuncularının ödüle layık görülmesi yine jürinin beklenen kararlarından biriydi.

İzleyemediğim *Aşk ve Devrim*, *Beni Sev* ve *Türk Pasaportu* filmlerini dışarıda bırakırsam, bu yıl Adana'da yarışma bölümünde biraz da "ehveni şer" kuralının işlediğini düşünüyorum. Onur Ünlü'nün filmi dışında, baştan sona "iyi" diyebileceğimiz bir kurmaca Türk filmi izleyemedik. Eğer NBC'nin son filmi yarışmada olsaydı, muh-

Kâğıt üzerinde pek çok "parlak" yarışımı programında bulunduran Altın Koza, filmlerin içerikleri itibariyle hayal kırıklığı yarattı.

temelen Adana'dan rekor dalda ödülle dönebilirdi. *Gelecek Uzun Sürer*'e verilen ödüllerden "En İyi Erkek Oyuncu" ve Siyad özel ödülünü abartılı bulsam da, bu ödüller başka hangi filme verilebilirdi diye düşününce, aklıma bir alternatif de gelmiyor açıkçası. Çünkü yarışmadaki filmlerin neredeyse yarısı belli bir standarda bile yaklaşamıyordu. Bu standardı geçen *Gelecek Uzun Sürer* ve *Eylül* filmleri de diğer ödüllerde doğal olarak kendilerine yer buldu.